

‘Η μεσογειακή πολιτική της ΕΟΚ  
‘Ανακεφαλαίωση καί ἐρμηνεία

-I-

Εἰσαγωγή

Τήν ἀνοιξη τοῦ 1979 θά ὑπογραφεῖ ἡ συμφωνία γιά τήν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στήν ΕΟΚ. Ἡ ὑπογραφή τῆς συμφωνίας αὐτῆς δέν ἀποτελεῖ μόνο γιά τήν Ἑλλάδα γεγονός τεραστίας σημασίας. Εἶναι καί γιά τήν Κοινότητα σημαντική. Μετά τήν εἴσοδό <sup>αὐτῆς</sup> τῆς ΕΟΚ τοῦ 1972 τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, τῆς Δανίας καί τῆς Ἰρλανδίας ~~αὐτῆς~~ ἡ Κοινότητα πραγματοποιεῖ μιά νέα διεύρυνση αὐτή τή φορά ὄχι πρὸς τό Βορρά ἀλλά πρὸς τή μεσογειακή Εὐρώπη. Ὁ ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας εἶχε σέ λόγο του πρὸς τό Εὐρωπαϊκό Κοινοβούλιο στίς 12 Γενάρη 1977 χαρακτηρίσει τή διεύρυνση τῆς Κοινότητας πρὸς τό Νότο ὡς τό πῖό σημαντικό θέμα πού θά ἔχει ν’ἀντιμετωπίσει ἡ Κοινότητα τὰ ἐπόμενα χρόνια. Ἡ διεύρυνση παρὰ τὰ προβλήματα τῆς τόνισε ἀποτελεῖ "ἐπένδυση στό δημοκρατικό μέλλον τῆς Εὐρώπης". Τήν ἐπίσημη τούτη ἐρμηνεία τῆς πῖό χαρακτηριστικῆς μέχρι σήμερα ἐκδήλωσης τῆς νέας μεσογειακῆς πολιτικῆς τῆς Κοινότητας ἔχουν ἀμφισβητήσει ἄλλοι παρατηρητές. Σέ πρόσφατη ἀνάλυση τους μέλη τοῦ γαλλικοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος διερωτῶνται "μήπως ἡ φιλελεύθερη Εὐρώπη φάχνει μέ τήν βοήθεια τῶν ἀστικῶν τάξεων, τῶν ὑποψηφίων γιά τήν ἔνταξη χωρῶν νά προωθήσει τίς δυνατότητες διάθεσης τῶν βιομηχανικῶν της προϊόντων, ἰδιαίτερα νά ἐπεκτείνει τό δίκτυ, πού ἔχουν ὑφάνει οἱ πολυεθνικῆς ἐταιρεῖες πάνω στήν Εὐρώπη. Μέ ἄλλα λόγια πρέπει ν’ἀναρωτηθοῦμε μήπως οἱ χῶρες αὐτές καί ἡ Εὐρώπη δέν διαλέγουν μέ τή διεύρυνση τόν καλύτερο δυνατό τρόπο νά πραγματοποιήσουν τοὺς ἀντικειμενικοὺς τους σκοποὺς".

-II-

Ἡ ἐξέλιξη τῆς μεσογειακῆς πολιτικῆς. Οἱ συμφωνίες μέ τίς μεσογειακές χῶρες.

Οἱ προσπάθειες τῆς Κοινότητας νά ἐπεκτείνει τήν ἐπίδραση της στό μεσογειακό χῶρο καί νά θεσμοθετήσῃ τήν ἰδιαίτερη σχέση της μέ τίς χῶρες τῆς μεσογειακῆς λεκάνης ἄρχισαν λίγα χρό-



-νια κι όλες μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης το 1957. Οι προσπάθειες αυτές κατέληξαν τον Ιούλιο του 1961 στην υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης με την Ελλάδα, που άρχισε να ισχύει από 1.11.1962. Η συμφωνία προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση των δασμών για τα βιομηχανικά προϊόντα, την έναρμδνιση της αγροτικής πολιτικής των συμβαλλομένων και τη χορήγηση χρηματοδοτήσεων από την ΕΟΚ προς την Ελλάδα. Τη συμφωνία αυτή ακολούθησε το Σεπτέμβριο του 1963 ή υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης με τη Τουρκία, που άρχισε να ισχύει από 1.12.1964. Στη συμφωνία αυτή όπως διαμορφώθηκε και με το πρωτόκολλο του Νοεμβρίου 1970 ακολουθήθηκαν σέ γενικές γραμμές οι ίδιες αρχές, που είχαν εφαρμοστεϊ και στην ελληνική περίπτωση: βαθμιαία κατάργηση των δασμών για τα βιομηχανικά προϊόντα, διευκολύνσεις για τό έμπόριο των αγροτικών προϊόντων, χρηματοδοτήσεις της ΕΟΚ προς την Τουρκία. Τό επόμενο βήμα της ΕΟΚ ήταν συμφωνίες εμπορικού χαρακτήρα με τό Ισραήλ και τό Λίβανο τό 1964 και τό 1965. Η συμφωνία με τό Ισραήλ τροποποιήθηκε μεταγενέστερα. Στη μορφή που πήρε με βάση τη σύμβαση που υπογράφηκε την 1.7.1975 προβλέπει την κατάργηση των δασμών για την εισαγωγή των βιομηχανικών προϊόντων από τό Ισραήλ προς την ΕΟΚ και αντίστροφα καθώς και τη διευκόλυνση της εισαγωγής στην ΕΟΚ του 85% περίπου των αγροτικών προϊόντων του Ισραήλ. Οι πρώτες συμφωνίες με τό Μαρόκκο και τη Τυνησία υπογράφηκαν τό 1969. Είχαν καθαρά εμπορικό χαρακτήρα. Αντικατεστάθηκαν τό 1976 με συμφωνίες συνεργασίας, που σκοπός έχουν τη δημιουργία ζώνης ελεύθερου εμπορίου. Σ'αυτήν όλα κατ'αρχήν τά βιομηχανικά προϊόντα και μερικά αγροτικά, όπως τά κρασιά και τό λάδι, θα κυκλοφοροῦν ελεύθερα. Η πρώτη συμφωνία με την Ισπανία υπογράφηκε τό 1970. Ήταν εμπορική συμφωνία που προέβλεπε την άμοιβαία μείωση των δασμών για βιομηχανικά προϊόντα κατά 60% και διευκολύνσεις στην εισαγωγή του 60% των Ισπανικών αγροτικών προϊόντων προς την Κοινότητα. Τό 1970 υπογράφηκε επίσης συμφωνία σύνδεσης με τη Μάλτα. Ακολουθεϊ τό πρότυπο των άλλων συμφωνιών σύνδεσης και προβλέπει την κατάργηση των δασμών για βιομηχανικά προϊόντα και είδικές ρυθμίσεις για τά αγροτικά. Τό 1972 υπογράφηκαν συμφωνίες με την Κύπρο και την Αίγυπτο. Η συμφω-



-νία μέ τή Κύπρο ἔχει χαρακτηῖρα συμφωνία σύνδεσης καί σκο-  
πεύει στή δημιουργία τελωνειακῆς ἔνωσης. Ἡ συμφωνία μέ τήν  
Αἴγυπτο ἦταν ἐμπορικὴ προτιμησιακοῦ χαρακτηῖρα. Ἀντικατεστά-  
θηκε ὅμως τό 1977 μέ νέα συμφωνία πού ἀποβλέπει στή βαθμιαία  
μείωση τῶν δασμῶν γιά ὅλα κατ'ἀρχήν τά βιομηχανικά προϊόντα  
καί ὀρισμένα ἀγροτικά. Στή δημιουργία ζώνης ἐλευθέρου ἐμπορί-  
ου ἀποβλέπει ἡ συμφωνία πού ἄρχισε νά ἐφαρμόζεται στίς σχέ-  
σεις Πορτογαλίας καί ΕΟΚ ἀπό 1.1.1973. Οἱ διαπραγματεύσεις  
μέ τήν Ἀλγερία κατέληξαν τό 1976 στήν ὑπογραφή ἐνός συμφώνου  
συνεργασίας πού ἀποσκοπεῖ στή δημιουργία ζώνης ἐλευθέρου  
ἐμπορίου. Καί ἐδῶ ἐπιδιώκεται ἡ ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν βιο-  
μηχανικῶν προϊόντων ἐνῶ διευκολύνεται ἡ εἰσαγωγή ἀγροτικῶν  
προϊόντων τῆς Ἀλγερίας πρὸς τήν ΕΟΚ. Μέ τή Συρία καί τήν  
Ἰορδανία ὑπογράφηκαν συμβάσεις τό 1977, πού προβλέπουν κυ-  
ρίως τή μείωση τῶν δασμῶν γιά βιομηχανικά προϊόντα. Τέλος ἡ  
ὑπάρχουσα ἀπό τό 1973 συμφωνία μέ τή Γιουγκοσλαβία εἶναι  
ἐμπορικὴ συμφωνία, πού προβλέπει τήν ἐφαρμογή τῆς ρήτηρας τοῦ  
μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους. Ἡ Λιβύη εἶναι ἡ μόνη ἀπό τίς με-  
σογειακές χῶρες, πού δέν συνδέεται μέχρι στιγμῆς μέ εἰδική  
σχέση μέ τήν ΕΟΚ.

-III-

Ἡ μορφή τῶν συμφωνιῶν. Ἡ νέα μεσογειακὴ πολιτικὴ

Ἡ Κοινότητα ἀπὸ τήν ἵδρυσή της μέχρι σήμερα δέν ἀκολού-  
θησε ἐνιαίους κανόνες στή σύνδεσή της μέ τό μεσογειακό χῶρο.  
Μέ ἄλλες χῶρες ἐπέδιδε τή δημιουργία τελωνειακῆς ἔνωσης, δη-  
λαδή τόσο τήν ἀμοιβαία κατάργηση τῶν δασμῶν ὅσο καί τήν ἐ-  
φαρμογή ἐνός κοινοῦ δασμολογίου πρὸς τρίτες χῶρες. Μέ ἄλλες  
προέβλεπε τήν ἵδρυση ζώνης ἐλευθέρου ἐμπορίου, δηλαδή μόνο τήν  
ἀμοιβαία κατάργηση τῶν δασμῶν. Ὅρισμένες συνέδεσε πολὺ στε-  
νά μέ τήν κοινὴ ἀγορά πού δημιούργησε, ὅπως τήν Ἑλλάδα. Μέ  
ἄλλες ὅπως τή Γιουγκοσλαβία <sup>καὶ Ἰορδανία</sup> εἰς ἀπλή διευθέτηση τῶν σχέσεων.  
Κατά τήν Κοινότητα οἱ διαφορές αὐτές ἔχουν κυρίως πολιτικὲς  
αἰτίες. Ἡ σύνδεση μέ τή Γιουγκοσλαβία, πού ἔχει διαφορετικὸ  
οἰκονομικὸ σύστημα, δέν θά μπορούσε νά εἶναι ἡ ἴδια μέ κείνη  
μέ τήν Ἑλλάδα. Μέχρι τό 1972 πάντως ἡ Κοινότητα ἐφάρμοζε  
ρυθμίσεις κατὰ περίπτωσιν. Ἀνάλογα μέ τήν σχέση πού ἐπέδιδε-







κυκλοφορίας τους. 'Η ρύθμιση προσαρμόζεται στα δεδομένα της κάθε χώρας και διευκολύνει τή διάθεση πλεονασματικών προϊόντων των μεσογειακών χωρών για τὰ ὅποια ὑπάρχει ζήτηση στίς χώρες τῆς ΕΟΚ. Οἱ ρυθμίσεις ἐξασφαλίζουν ἔτσι τὰ συμφέροντα τῶν καταναλωτῶν τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ καί ταυτόχρονα ἀποφεύγουν τήν ὁποιαδήποτε ἀναταραχή στήν κοινοτική ἀγορά ἀπό τή διάθεση προϊόντων τῶν μεσογειακών χωρῶν πού συναρμολογούνται τὰ κοινοτικά. 'Η Κοινότητα ἐπιδιώκει τήν ἐλεύθερη ἐξαγωγή τῶν δικῶν τῆς ἀγροτικῶν προϊόντων, ὅπως βουτύρου ἢ τυριοῦ. Για νά διευκολυνθεῖ ἡ προσαρμογή τῶν συμφωνιῶν στήν ἐξέλιξη τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς τῆς ΕΟΚ προβλέπεται ἡ ἐπανεξέτασή τους σέ τακτά χρονικά διαστήματα.

'Η τρίτη πλευρά τῶν συμφωνιῶν ἀφορᾷ εἰδικές ρυθμίσεις πού σκοπό ἔχουν κατὰ τή Κοινότητα νά ἐξισορροπήσουν τὰ μειονεκτήματα τῆς ρύθμισης στόν ἀγροτικό τομέα καί νά ὑποβοηθήσουν τήν ἀντισυμβαλλόμενη χώρα. 'Η συνεργασία μπορεῖ νά ἀφορᾷ πολλαπλά θέματα ὅπως χρηματοδοτήσεις, τήν ἀπασχόληση ἐργατῶν, τή μεταφορά τεχνολογίας.

'Η νέα συνολική ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῆς Μεσογείου σκοπό ἔχει κατὰ τοὺς ἐπισήμους τῆς Κοινότητας νά προωθήσει μιὰ ἀποτελεσματική κατανομή ἐργασίας μεταξύ τῆς Κοινότητας καί τῶν μεσογειακῶν χωρῶν στοὺς τομεῖς τῆς βιομηχανίας, τῆς γεωργίας, τῆς ἀπασχόλησης καί τοῦ τουρισμοῦ. Μακροπρόθεσμος πολιτικός στόχος εἶναι "ἡ ἐξαφάνιση τῆς φτώχειας, ἡ ἐξασφάλιση κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς σταθερότητας ὥστε ἡ περιοχή νά πάφει νά εἶναι πολιτικά ἀσταθής". "Ἐάν ἡ Κοινότητα δέν βοηθήσει ἰδίως τίς χώρες τῆς νότιας πλευρᾶς τῆς Μεσογείου οἱ χώρες αὐτές θά στραφοῦν ἐναντίον τους". 'Η Εὐρώπη ἔχει ὅμως ἀνάγκη "μιὰ Μεσόγειο φιλική, σταθερή καί εὐήμερη".

#### -IV-

#### 'Η διεύρυνση τῆς Κοινότητας πρὸς τή Μεσόγειο

Νέα ἐξέλιξη γιά τή μεσογειακή πολιτική τῆς Κοινότητας ἀποτέλεσε ἡ αἴτηση τῆς Ἑλλάδας νά ἐνταχθεῖ στήν Κοινότητα. 'Η μέχρι τή στιγμή ἐκείνη πολιτική τῆς Κοινότητας ἀκολουθοῦσε δύο ἀρχές: ἡ Μεσόγειος δέν εἶναι σύνολο, οἱ εὐρωπαϊκές μεσογειακές χώρες ἀποτελοῦν ἰδιαίτερη περίπτωση.

Οἱ χώρες πού περιβάλλουν τή Μεσόγειο δέν ἀποτελοῦν κατὰ



τήν Κοινότητα ένότητα. Τά συμφέροντά τους δέν ταυτίζονται καί τό μόνο κοινό συμφέρον τους εἶναι ἡ ανάπτυξη τῆς σχέσης τους μέ τή Κοινότητα. Οἱ διαφορετικές πολιτικές ἀντιλήψεις, οἱ μεγάλες διαφορές στό βαθμό τῆς οἰκονομικῆς ανάπτυξης, οἱ πολιτιστικές ἀντιθέσεις παρεμποδίζουν ὁποιαδήποτε στενή συνεργασία μεταξύ τους. Τό μεσογειακό ἐμπόριο εἶναι ἐξαιρετικά περιορισμένο καί ἐλάχιστες εἶναι οἱ πιθανότητες οὐσιαστικῆς ανάπτυξής του. Οἱ βορειοαφρικάνικες χῶρες ἐπιδιώκουν τή σύνδεσή τους μέ τίς ὑπόλοιπες ἀφρικανικές ἐνῶ ἀντίθετα οἱ εὐρωπαϊκές μέ τίς ὑπόλοιπες εὐρωπαϊκές. Τήν σκέψη δημιουργίας μιᾶς ἐνιαίας τελωνειακῆς καί οἰκονομικῆς ἔνωσης γύρω ἀπό τή Μεσόγειο θεωρεῖ ἡ Κοινότητα ἀνεδαφική. Ὁ μεσογειακός χῶρος ἀποτελεῖ φυσική προέκταση τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καί γιά τοῦτο περιοχή, ὅπου ἡ ΕΟΚ πρέπει νά παίζει πρωταρχικό ρόλο.

Οἱ χῶρες τῆς βόρειας καί τῆς νότιας ὄχθης τῆς Μεσογείου δέν ἔχουν τήν ἴδια σημασία γιά τή Κοινότητα. Οἱ χῶρες τῆς βόρειας ὄχθης μιά πού εἶναι εὐρωπαϊκές χῶρες μποροῦν ν' ἀποτελέσουν σύμφωνα μέ τό προοίμιο στή Συνθήκη τῆς Ρώμης τοῦ 1957 μέλη τῆς Κοινότητας. Οἱ χῶρες αὐτές δικαιοῦνται κατὰ τήν Κοινότητα ὄχι μόνο τυπικά ἀλλά καί οὐσιαστικά νά ζητήσουν τή στενή σύνδεσή τους μέ τίς δυτικοευρωπαϊκές χῶρες. Παρουσιάζουν κοινά μ' αὐτές οἰκονομικά καί πολιτιστικά χαρακτηριστικά. Ὅμως ἡ οἰκονομική ἀπόσταση, πού τίς χωρίζει ἀπό τίς ὑπόλοιπες δυτικοευρωπαϊκές χῶρες, παρεμποδίζει τήν ἐξομοίωσή τους πρός τά μέλη τῆς Κοινότητας. ~~⊗~~ *ἑωρευνα οεῖδα*

-V-

#### Μερικά οἰκονομικά δεδομένα

Ἡ ΕΟΚ εἶναι ὁ κύριος ἐμπορικός συνεταῖρος τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου. Εἶναι ὁ πρῶτος προμηθευτής μέ (μέ ἐξαίρεση τήν Αὔγουπτο) καί ὁ πρῶτος ἀγοραστής τῶν προϊόντων τους. Οἱ ἐξαγωγές τῆς Κοινότητας πρός τίς χῶρες τῆς Μεσογείου ἀντιπροσώπευαν τό 1970 κατὰ μέσο ὅρο 40% τῶν συνολικῶν εἰσαγωγῶν τῶν δώδεκα μεσογειακῶν χωρῶν, τό 1971 τό 42% καί τό 1973 τό 50%. Οἱ εἰσαγωγές τῆς Κοινότητας ἀπό τίς χῶρες τῆς Μεσογείου ἀντιπροσώπευαν τό 1970 τό 40%, τό 1971 τό 41% καί τό 1973 τό 48%. τῶν ἐξαγωγῶν τῶν χωρῶν αὐτῶν. Τό 1973 οἱ ἐξαγωγές τῆς ΕΟΚ πρός τίς -



χῶρες τῆς Μεσογείου ἐκτός Ἰταλίας καί Γαλλίας ἔφτασαν τά 7 δισ. δολλάρια. Οἱ ἐξαγωγές ἦταν 2,5 φορές μεγαλύτερες τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴ Λατινικὴ Ἀμερικὴ καί ἀντιπροσώπευαν περίπου τὴν ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὴς ΗΠΑ. Τό 1973 οἱ κάτοικοι τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ ἐδαπάνησαν περίπου 10,4 δισ. δολλάρια στόν τουρισμό. Ἀπό τό ποσό αὐτό ὑπολογίζεται, ὅτι 6 δισ. δολλάρια περίπου ξοδεύτηκαν σέ μεσογειακές χῶρες. Πάνω ἀπό τό 53% τῶν τουριστῶν ἀπό τὴς χῶρες τῆς ΕΟΚ περνᾷ τὴς διακοπές του στό Μεσογειακό χῶρο. Οἱ ἴδιοι οἱ ἐπίσημοι τῆς Κοινότητος παρατηροῦσαν τό 1972, ὅτι ἡ μεσογειακὴ λεκάνη " θά γίνεταῖ συνεχῶς καί μέ μεγάλη ἀπόσταση ὁ κύριος οἰκονομικός χῶρος μέ τόν ὁποῖο θά συναλλάσσεται ἡ Κοινότητα".

⊗  
Ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας καί ἡ μελλοντικὴ ἔνταξη τῆς Ἰσπανίας καί τῆς Πορτογαλίας ἀποτελοῦν ἀλλαγὴ στήν ἐπίσημη γραμμὴ τῆς μιᾶς πού δίνουν μιᾶ νέα μορφή στή μέχρι σήμερα Ἡ Κοινότητα δέν ἔχει δώσει μέχρι σήμερα ὁποιαδήποτε ἐμπεριστατωμένη ἐρμηνεία γιὰ τὴ νέα στάση τῆς. Στὴν ἔκθεση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινότητος σχετικὰ μέ τὰ προβλήματα τῆς διεύρυνσης ("Ἐκθεση Ναταλι) ἀναφέρεται μόνο ὅτι : " οἱ τρεῖς χῶρες ἀπέθεσαν στήν Κοινότητα μιᾶ πολιτικὴ εὐθύνη, πού δέν μπορεῖ ν' ἀποποιηθεῖ, παρά μόνον ἂν ἀπαρνηθεῖ τὴς ἴδιες ἀρχές στίς ὁποῖες στηρίζεται". Ἀρχὴ τῆς Κοινότητος εἶναι ἡ συμμετοχὴ σ' αὐτὴν καί τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν λαῶν, πού συμμερίζονται τὰ ἰδεώδη τῆς. "Οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Κρατῶν καί Κυβερνήσεων διακήρυξαν, ἐπίσημα τὴν προσήλωσή τους στό ἰδεῶδες αὐτό, τό ὁποῖο ὁδηγεῖ τὴν Κοινότητα νά δώσει καταφατικὴ ἀπάντηση στίς ὑποθήφιες χῶρες".

-VI-

Ἡ Μεσογειακὴ πολιτικὴ μέσο ἐξουσιάζσεως τῶν μεσογειακῶν χωρῶν.

Ἡ μεσογειακὴ πολιτικὴ τῆς Κοινότητος, ἂν δεχθοῦμε τὴν ἐρμηνεία πού δίνει ἡ ἴδια ἡ Κοινότητα στίς προθέσεις τῆς δέν εἶναι σήμερα ἀκόμη παρά ἓνα μωσαϊκὸ διαφόρων ρυθμίσεων χωρὶς εὐδιάκριτους στόχους. Ἡ μεσογειακὴ πολιτικὴ ~~πολιτικὴ~~ τῆς Κοινότητος, ἀντίθετα, ἀποκτᾷ ἔννοια, ἂν παραβλέψουμε τὴς διάφορες δηλώσεις τῶν ἐκπροσώπων τῆς καί ἐρευνήσουμε ποιά δομὴ ἐξουσίας



προάγει, ποιά μέσα χρησιμοποιεῖ στή διαμόρφωση τῆς σχέσης μέ τίς χῶρες τῆς μεσογειακῆς λεκάνης. Θέση μας εἶναι ὅτι ἡ Κοινότητα προωθεῖ τήν ἐξάρτηση τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου καί τή διαμόρφωση μιᾶς σχέσης ὅπου οἱ βιομηχανικές καπιταλιστικές χῶρες τῆς Δύσης θά ἐξουσιάζουν καί θά ἐκμεταλλεύωνται τίς λιγώτερο βιομηχανοποιημένες χῶρες καί περιοχές τῆς Μεσογείου.

Ἄν ἐξετάσουμε τίς συμφωνίες μεταξύ τῆς Κοινότητας καί τῆς Μεσογείου θά παρατηρήσουμε, ὅτι ὁμοιόμορφο χαρακτηριστικό τους εἶναι ἡ διαφοροποίηση ἀνάμεσα σέ βιομηχανικά καί ἀγροτικά προϊόντα. Ἡ Κοινότητα ἐπιδιώκει νά ἐξασφαλίσει μιᾶ νέα ἀγορά γιά τά βιομηχανικά της προϊόντα καί ἐξασφαλίζει τήν ἐλεύθερη εἰσαγωγή τους στίς μεσογειακές χῶρες. Ἀντίθετα δέν δέχεται νά προβεῖ στήν ἐλεύθερη εἰσαγωγή τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων τῶν μεσογειακῶν χωρῶν πρός τή Κοινότητα. Ὅμως ἡ ἐλεύθερη ἐξαγωγή τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων εἶναι καίριας σημασίας γιά τίς μεσογειακές χῶρες γιατί ἡ οἰκονομία τους εἶναι σέ μεγάλο βαθμό ἀκόμη γεωργική.

Τό παράδειγμα τῆς Ἑλλάδας εἶναι χαρακτηριστικό. Ἡ συμφωνία σύνδεσης τοῦ 1962 προέβλεπε μεταξύ ἄλλων τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων καί τήν ἐναρμόνιση τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς ΕΟΚ καί Ἑλλάδας, δηλαδή τή βαθμιαία προσπάθεια ἡ μεταχείριση τῶν ἐλληνικῶν ἀγροτικῶν προϊόντων νά εἶναι ὅμοια πρός τή μεταχείριση τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων τῆς Κοινότητας. Ἡ ΕΟΚ ἀνέστειλε τό 1967 μέ ἀφορμή τή δικτατορία, πού ἐπιβλήθηκε στήν Ἑλλάδα τήν ἐναρμόνιση τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς καί ὑπέβαλε τά ἐλληνικά ἀγροτικά προϊόντα στό ἴδιο κατ'ἀρχήν καθεστῶς μέ τά προϊόντα τρίτων χωρῶν. Ἀντίθετα ἡ μείωση τῶν δασμῶν γιά τά βιομηχανικά προϊόντα τῆς Κοινότητας καί ἡ διευκόλυνση τῆς εἰσαγωγῆς στήν Ἑλλάδα συνεχίστηκε νά ἐφαρμόζεται. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν τό ἐμπορικό ἰσοζύγιο μεταξύ τῆς Ἑλλάδας καί τῆς Κοινότητας νά παρουσιάζει τό 1977 ἕνα ἔλλειμμα 1.830.000 ~~δραχμῶν~~ <sup>δολαρίων</sup> ~~1966 τοῦ ἑξαετίας ἦταν 1.830.000~~

Ἡ πολιτική τῆς Κοινότητας πρός τά ἀγροτικά προϊόντα τῶν μεσογειακῶν χωρῶν ἔχει σά σκοπό ἡ Κοινότητα νά ἐξασφαλίζει ὅ,τι προϊόντα χρειάζεται στή δυνατόν καλύτερη τιμή ἐκμεταλλευομένη τόν ἀνταγωνισμό τῶν παραγωγῶν χωρῶν. Ἡ Κοινότητα δέν ἐνδιαφέρεται νά καθορίσει δασμούς καί ποσοστώσεις εἰσαγωγῆς σύμφωνα



μέ τις ανάγκες και τις επιθυμίες των χωρών μέ τις όποιες συνεργάζεται. Είναι χαρακτηριστικό π.χ. <sup>δυ</sup>ή Κοινότητα δέν παραχώρησε στην Ελλάδα, πού είναι ή μοναδική βαμβακοπαραγωγός χώρα της Εύρώπης προστασία ως προς τις εισαγωγές βαμβακιού από τρεις χώρες όμοια μέ εκείνη πού εφαρμόζει για τά δικά της αγροτικά προϊόντα. Τοῦτο γιατί προστασία θά οδηγούσε σέ ανύψωση πῶν τιμῶν τοῦ βαμβακιού, πού αποτελεί πρώτη ὕλη για τις εὐρωπαϊκές βιομηχανίες. Οἱ χώρες της Κοινότητας προμηθεύονται σήμερα βαμβάκι στή διεθνή ἀγορά πρὸς 18-22 δρχ. τό κιλό ἐνῶ τό ἐλληνικό βαμβάκι κοστίζει περίπου 28 δρχ. τό κιλό.

Οἱ χώρες της ΕΟΚ προωθοῦν ἓνα νέο διεθνή καταμερισμό ἐργασίας. Στις μεσογειακές χώρες ἐγκαθίστανται βαθμιαία κυρίως βιομηχανίες, οἱ όποιες ἀπαιτοῦν πολλά ἐργατικά χέρια ή χαμηλή τεχνολογία ή ρυπαίνουν τό περιβάλλον. Στις ἀνεπτυγμένες βιομηχανικές καπιταλιστικές χώρες παραμένουν και ἀναπτύσσονται κυρίως οἱ βιομηχανίες παραγωγῆς κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ και ἐκεῖνες πού προϋποθέτουν ἀνεπτυγμένη τεχνολογία. Ἡ ἐλαφρά βιομηχανία πού ἐγκαθίσταται στις μεσογειακές χώρες κάτω ἀπό τις συνθήκες αὐτές ἐνῶ ἀποτελεῖ πρόοδο ταυτόχρονα ἐπιτείνει τήν ἐξάρτηση. Ἡ βιομηχανία της μεσογειακῆς χώρας καθοδηγεῖται μεταξὺ ἄλλων, ὡς πρὸς τήν τεχνολογία και τις ἀγορές ἀπό τήν οἰκονομία των δυτικοευρωπαϊκῶν χωρῶν.

Στις περισσότερες μεσογειακές χώρες ή βιομηχανική ἀνάπτυξη πραγματοποιεῖται ἀπό πολυεθνικές ἐταιρεῖες των δυτικοευρωπαϊκῶν χωρῶν. Οἱ πολυεθνικές ἐταιρεῖες, ὅταν πραγματοποιοῦν μιά ἐπένδυση, διατηροῦν τόν ἔλεγχό της πρὸς ὄφελός τους. Ἡ μητρική ἐταιρεία ἀποφασίζει για τή διοίκηση της θυγατρικῆς, τόν τρόπο διάθεσης των προϊόντων, τήν ἔρευνα, τήν τεχνολογία, τήν διάθεση των κερδῶν. Ἡ μητρική ἐταιρεία παίρνει τις ἀποφάσεις της μέ στόχο τή μεγιστοποίηση τοῦ κέρδους της και ὄχι τήν ἐνίσχυση της οἰκονομίας της μεσογειακῆς χώρας. Ἡ θυγατρική ἐταιρεία ή είναι ἓνα ἀπλό πρατήριο πού ἰδρύθηκε μέ σκοπό νά διευκολύνει τήν διάθεση τοῦ προϊόντος της μητρικῆς στήν ἐσωτερική ἀγορά της μεσογειακῆς χώρας ή ἐπιδιώκει τήν ἐκμετάλλευση πρώτων ὕλων της μεσογειακῆς χώρας, των παρεχομένων ἀπό τις κρατικές ὑπηρεσίες κινήτρων, της προσφορᾶς χαμηλά ἀμειβομένων ἐργατῶν. Οἱ πολυεθνικές ἐπιτείνουν μέ τή δραστηριοτητά τους τήν ἐξάρτηση και ἐ-



## - Handelsländer

Wir sind der Ansicht, Ge. ein Land der Kapital Peripho. - Es ist heute von west Z.-abhängig - ~~Marken~~ Marken Maschinen, die

Abhängig erhöht werden - ... für laute Industrie, technologisch abhängig - Multinationale Gesellsd - Entscheidungen

Einzel Beispiele nicht ermittelnd. Handelsbil  
77 8 Jahre, Harmonisierung obwohl vert. erinnerl,  
Italien, politisch-ökonomische, Bericht der E.G. die  
regionalen Differenzen sich akzent Lab.



-λέγχουν τόν νέο διεθνή καταμερισμό εργασίας προς όφελος τών βιομηχανικά άνεπτυγμένων χωρῶν.

Οί χρηματοδοτήσεις πού προσφέρουν οί χώρες τῆς ΕΟΚ στά πλαίσια τῆς συνεργασίας μέ τίς μεσογειακές χώρες ἀποτελοῦν καί αὐτές μέσο ἐλέγχου τῶν χωρῶν πού χρηματοδοτοῦνται. "Ερευνες ἔχουν δείξει ὅτι τό 80% τῶν χρηματοδοτήσεων ἀπό χώρες τῆς ΕΟΚ πρὸς χώρες τοῦ Τρίτου κόσμου δίδεται γιά νά προμηθευτοῦν οί χώρες αὐτές κεφαλαιουχικά ἀγαθά ἀπό τίς ἴδιες τίς χώρες τῆς ΕΟΚ. Μέ τόν τρόπο αὐτό οί χώρες τῆς ΕΟΚ ὄχι μόνο χρηματοδοτοῦν οὐσιαστικά τή δικιά <sup>ἑαυτῶν</sup> βιομηχανία, ἀλλ' ἐξασφαλίζουν τή σύνδεση τῆς οἰκονομίας τῆς χρηματοδοτούμενης χώρας μέ τήν ΕΟΚ ὥστε νά ἀποτελέσει μελλοντικά ἀγορά γιά τά προϊόντα τους. Μέ τίς χρηματοδοτήσεις προωθοῦνται ἄλλωστε ἔργα ὑποδομῆς πού βοηθοῦν ν' αὐξηθεῖ ἡ περιορισμένη μέχρι τή στιγμή ἐκείνη ζήτηση γιά τά βιομηχανικά προϊόντα τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ( Χτίζονται αὐτοκινητόδρομοι καί ὄχι σιδηρόδρομοι γιά νά προωθηθεῖ ἡ ἐξαγωγή ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων).

Ὁ J. GALTUNG διαπιστώνει συνοπτικά στό ἔργο του THE EUROPEAN COMMUNITY : A SUPERPOWER IN THE MAKING (ΑΣΕΟ, LONDON 1973) (σελ. 154), ὅτι ἡ Κοινότητα μέσα ἀπό τήν οἰκονομική συνεργασία ἀσκεῖ "τὴν ἐξουσία ἑνὸς οἰκονομικοῦ συστήματος, τό ὁποῖον κινεῖ ἀνθρώπους, προϊόντα καί χρήματα, δημιουργεῖ κέντρα καί περιφέρειες, πλουταίνει τά πρῶτα καί φτωχαίνει τίς δεύτερες. Ὑπάρχουν βέβαια στοιχεῖα ἀνακατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος στή σχέση αὐτή. Τό κέντρο δίδει ὀρισμένα ἀπό τά κέρδη του πίσω στήν περιφέρεια μέ τή μορφή ἐπιδoteήσεων ἢ ἀναπτυξιακῆς βοήθειας. Ἀλλά ἡ ἐπιστροφή πόρων δέν ἔχει ἄλλο σκοπό παρὰ νά ἐνισχύει τήν ἐξουσία τοῦ κέντρου πάνω στήν περιφέρεια. Ὁ Κοινότητα μέσα ἀπό τό ἐλεύθερο ἐμπόριο, τόν καταμερισμό εργασίας καί τήν οἰκονομική βοήθεια ἐπιδιώκει τήν ἐκμετάλλευση καί τήν ἐξουσία τῶν μεσογειακῶν χωρῶν. Ὁ Κοινότητα γιά νά ἐνισχύσει τή θέση της ἀπέναντι στίς μεσογειακές χώρες ἐπεδιώξε συστηματικά τή διαφορετική μεταχείρισή τους. Διαπραγματεύτηκε μέ κάθε μεσογειακή χώρα χωριστά τήν εἰδική σχέση μαζί της. Ὁ χωριστή διαπραγμάτευση τῆς ἐπέτρεψε νά ἐκμεταλλευθεῖ κατὰ τό δυνατόν περισσότερο τή δική της διαπραγματευτική δύναμη καί τήν ἀδυναμία τῆς ἀντισυμβαλλομένης χώρας. Ἀπέφυγε οί χώρες τῆς Μεσογείου νά συνεργαστοῦν, νά προβάλουν κοινές ἀπαιτήσεις, νά ἀσκήσουν συντονισμένη πίεση γιά νά πετύχουν εὐνοϊκότερες



ρυθμίσεις.

Ἡ διεύθυνση πού πραγματοποιεῖ ἡ ΕΟΚ στίς χῶρες τῆς Μεσογείου εἶναι σήμερα λιγώτερο στρατιωτική καί πολιτική ἀπ'ὅτι τό καιρό τῆς ἀποικιοκρατίας, εἶναι κυρίως πολιτιστική καί οἰκονομική. Παραμένει παρ'ὅλα αὐτά ἐξαιρετικά ἀποτελεσματική. Οἱ ἡγεσίες στίς περισσότερες μεσογειακές χῶρες εἶναι ἡγεσίες ἐκπαιδευμένες στόν τρόπο σκέψης, πού ἔχει ἀναπτυχθεῖ στίς βιομηχανικά ἀνεπτυγμένες καπιταλιστικές χῶρες, ἀποδέχονται τίς ἀξίες πού ἰσχύουν ἐκεῖ καί κυρίως ἀσπάζονται τό μοντέλλο ὀργάνωσης τῆς οἰκονομίας καί ἀνάπτυξής της πού ἰσχύει στίς χῶρες τῆς Δύσης. Ἀνῆλθουν ἄλλωστε συνηθως στόν κύκλο πού ἐκπροσωπεῖ τά συμφέροντα τῶν πολυεθνικῶν ἐπιχειρήσεων καί γενικά τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν καί ἔχουν ἄμεσα οἰκονομικά καί πολιτικά ὀφέλη ἀπό τόν ρόλο τους ὡς ἐκπροσώπων τοῦ ξένου κεφαλαίου. "Ὅταν σέ μιᾷ διαπραγματεύσει οἱ διαπραγματευτές, πού βρίσκονται ἀντιμέτωποι εἶναι σύμφωνοι γιά τίς ἀξίες καί τά συστήματα πού πρέπει νά ἐφαρμόσουν ἡ διαπραγμάτευση δέν καθυστερεῖ τίς λύσεις τῶν βασικῶν προβλημάτων ἀλλά, στρέφεται κυρίως στίς λεπτομέρειες, στή ρύθμιση τῶν εἰδικῶν προβλημάτων πού προκύπτουν κατὰ τήν ἐφαρμογή τοῦ κοινά ἀποδεκτοῦ πλαισίου. Οἱ χῶρες τῆς ΕΟΚ δέν ἔχουν ἀπέναντί τους κατὰ κανόνα διαπραγματευτές, οἱ ὁποῖοι ἀμφισβητοῦν τό οἰκονομικό σύστημα, στό ὁποῖο βασίζεται ἡ οἰκονομική πολιτική τῆς ΕΟΚ καί τό ματέλλο ἀνάπτυξης πού ἐπιδιώκει ἡ ΕΟΚ νά ἐπιβάλλει σέ τρίτες χῶρες. Οἱ σημερινές ἡγεσίες πολλῶν μεσογειακῶν χωρῶν ἀποδέχονται τήν ἀρχή πού πρεσβεύει ἡ ΕΟΚ: "Ἀναπτύξετε ἐμπορικές σχέσεις μαζί μας, ἐφαρμόσετε τό ἴδιο οἰκονομικό σύστημα μέ μᾶς καί σύντομα θά εἴσθε ὅμοιοι μέ μᾶς." Γιά τοῦτο καί κατὰ τή διαπραγμάτευση ἀπλῶς ἐπιδιώκουν νά προσαρμόσουν τήν ἐξέλιξη τῆς χώρας τους στίς καθοδηγητικές κατευθύνσεις πού δίνει ἡ ΕΟΚ μέ τό λιγώτερο δυνατό πολιτικό καί οἰκονομικό κόστος. Δέν ἐπιδιώκουν νά διάσφαλίσουν ἕναν ἄλλο τρόπο ἀνάπτυξης, πού νά ἀνταποκρίνεται στίς ἰδιαιτερότητες τῆς χώρας τους καί στήν πολιτιστική τους παράδοση.

Οἱ χῶρες τῆς ΕΟΚ ἔχουν ποικιλότροπα προωθήσει ἀπό καιρό τή συναίνεση τῶν ἡγεσιῶν τῶν μεσογειακῶν χωρῶν στή πολιτική τους εἴτε μέ συμφωνίες στρατιωτικῆς συνεργασίας καί τήν ἔνταξη σέ κοινούς ἀμυντικούς μηχανισμούς (π.χ. τό ΝΑΤΟ στή περίπτωση τῆς Ἑλλάδας καί Πορτογαλίας) εἴτε μέ διμερεῖς οἰκονομικές, πολιτικές



καί πολιτιστικές συμφωνίες καί επαφές εἴτε ἀπλά καί μόνον μέ ἑντατική οἰκονομική, πολιτική καί πολιτιστική παρουσία τους καί προπαγάνδισις ὑπέρ τοῦ οἰκονομικοπολιτικοῦ συστήματός τους.

Ὅπως ἡ οἰκονομική ἐκμετάλλευσις ἔτσι καί ἡ διαφορετική μεταχείρισις τῶν μεσογειακῶν χωρῶν καί ἡ <sup>οἰκονομική</sup> ~~πολιτική~~ διείδυσή τους εἶναι μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποίησε συνειδητὰ ἡ ΕΟΚ γιά νά πετύχει τόν κύριο σκοπό της : Νά προσδέσει τίς χῶρες τῆς μεσογειακῆς λεκάνης στό πολιτικό-οἰκονομικό σύστημά της γιά νά ῥυθμισέ, γιά νά ἐξασφαλίσαι μιά μόνιμη ἀγορά διάθεσης τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων της, καί γιά ν' ἀναπτυχθοῦν στό μέτρο πού εἶναι ἀναγκαῖο δραστηριότητες ἀπαραίτητες γιά τήν πιο ἀποτελεσματική καί ἀποδοτική λειτουργία τῶν οἰκονομιῶν τῶν χωρῶν μελῶν (προσφορά ἀγροτικῶν προϊόντων, τουρισμός, ἐκμετάλλευσις φτηνῆς ἐργατικῆς δύναμης κ.λ.π.). Ἡ Μεσογειακή πολιτική τῆς ΕΟΚ δέν ἄλλαξε οὐσιαστικά ἀπό τήν ἵδρυσή της μέχρι σήμερα. Ἡ νέα ἀντίληψη πού ἄρχισαν νά ὑποστηρίζουν οἱ ὑπηρεσίες τῆς Κοινότητος ἀπό τό 1972 καί ἡ διευρύνσις πρὸς τό Νότο ὀφείλεται στή διαπίστωση ὅτι οἱ πολλές καί διάφορες ρυθμίσεις πού ἔσχυν μέχρι τότε δημιουργοῦσαν σύγχισιν. Ἦταν ἀναγκαῖο νά διασφαλισθεῖ ἡ ἐπαφή μέ πιο συστηματικό τρόπο ὥστε νά κατοχυρωθεῖ καί ἡ μόνιμη ἐπικυριαρχία στή μεσογειακή ἀγορά. Ἡ εὐκαιριακή τακτική ἀντικατεστάθηκε. Οἱ σκοποὶ παρέμειναν οἱ ἴδιοι.

#### -VII-

##### Δυνατότητες τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων τῆς Μεσογείου

Σήμερα ἡ Ἰταλία καί ἡ Γαλλία εἶναι μέλη τῆς ΕΟΚ. Ἡ Ἑλλάδα πρόκειται σέ λίγες μέρες νά ὑπογράψει τή συμφωνία ἑνταξῆς της. Ἡ Ἰσπανία καί ἡ Πορτογαλία ἔχουν ζητήσει τήν ἑνταξή τους. Σέ πολλές ἀπό τίς ὑπόλοιπες μεσογειακές χῶρες ἐπικρατοῦν οἰκονομικές καί πολιτικές δυνάμεις πού προτιμοῦν τή στενή συνεργασία μέ τήν ΕΟΚ παρά τή δημιουργία γύρω ἀπό τή Μεσόγειο ἐνός νέου πόλου οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν ἐξελίξεων. Τό μέτωπο τῶν Μεσογειακῶν χωρῶν εἶναι διασπαρμένο. Ἐπιπρόσθετα στίς εὐρωπαϊκές καί στίς μή εὐρωπαϊκές μεσογειακές χῶρες ἐπικρατοῦν οἰκονομικές, κοινωνικές καί πολιτιστικές συνθήκες ἄρκετά διάφορες ὥστε στή σημερινή διάσπαση νά προστίθενται καί ἄλλα στοιχεῖα, πού νά ἀποκλείουν τή δημιουργία στό ἄμεσο μέλλον μιᾶς μεσογειακῆς Κοινότητος.



Σέ προοδευτικούς σχηματισμούς τῶν εὐρωπαϊκῶν μεσογειακῶν χωρῶν πού δέν ἔχουν ἔνταχθεῖ ἀκόμη στήν ΕΟΚ ἐπικρατεῖ γι' αὐτό ἡ σκέψη, ὅτι κάτω ἀπό τίς σημερινές συνθήκες οἱ χῶρες τους ἔντασσόμενες στήν ΕΟΚ θά μπορούσαν νά ἀποτελέσουν τίς γέφυρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης πρός τίς ὑπόλοιπες μεσογειακές χῶρες. Οἱ χῶρες τους θά προσέφεραν στήν ΕΟΚ τή διεύρυνση τῆς βάσης της γιά νά στηρίξει μιά εὐρωπαϊκή αὐτόνομη πολιτική ἀπέναντι στίς ΗΠΑ καί τή Σοβιετική Ἑνωση. Ἀντάλλαγμα τῆς ΕΟΚ θά ἦταν ἡ οἰκονομική συνεργασία μέ εὐνοϊκούς ὅρους. Ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ θά ὀδηγοῦσε ἔτσι στήν ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομιῶν τῶν τριῶν νέων μελῶν συμπληρωματικά μέν πρός τίς οἰκονομίες τῆς Δύσης ἄλλα ὑπό συνθήκες τέτοιες ὥστε σύντομα νά δράσουν πρωτοβουλιακά στό μεσογειακό χῶρο σάν "κρίκοι τῆς εὐρωμεσογειακῆς ἡγεμονικῆς πολιτικῆς". Ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ κάτω ἀπό αὐτές τίς προθέσεις ὀδηγεῖ ὅσους ἀσπάζονται τίς θέσεις αὐτές νά γίνουν φορεῖς τῆς νεοαποικιοκρατικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΟΚ. Τό ἐπιχείρημα τους συνοψίζεται στήν πρόταση, ὅτι μιά πού ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ μεσογειακοῦ χώρου ἀπό τίς χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης εἶναι δεδομένη καλύτερα νά συμμετάσχουν καί νά πρωτοστατήσουν τά μεσογειακά μέλη σ' αὐτήν γιά νά ἀποκομίσουν ὅσο τό δυνατόν περισσότερα ὀφέλη.

Τό ΠΑΣΟΚ ἔχει ἀρνηθεῖ τήν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στήν ΕΟΚ. Πιστεύει, ἐπίσης, ὅτι ὅσες μεσογειακές χῶρες δέν ἔχουν ἔνταχθεῖ σ' αὐτήν δέν θά πρέπει νά ἔνταχθοῦν. "Ἡ ΕΟΚ εἶναι ἡ κοινή ἀγορά τοῦ μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου, καί ἡ συμμετοχή τῶν μεσογειακῶν χωρῶν σ' αὐτήν θά ἐξασφαλίσαι μακροπρόθεσμα ὅτι θά παραμείνουν ἐξάρτημένες, περιφερειακές, περιθωριακές περιοχές τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ". (Ἀ. Παπανδρέου). (Εἰσήγηση στή Συνδιάσκεψη τῆς Μάλτας, Τό ΠΑΣΟΚ στό διεθνή χῶρο, Ἀθήνα 1977 σελ. 46).

Τό ΠΑΣΟΚ ἔχει ὅμως δηλώσει, ὅτι "αὐτό δέν σημαίνει ὅτι οἱ χῶρες τῆς Νότιας Εὐρώπης ἢ οἱ χῶρες τῆς Βόρειας Ἀφρικῆς καί τῆς Μέσης Ἀνατολῆς δέν πρέπει νά διατηρήσουν καί νά ἀναπτύξουν τίς οἰκονομικές τους σχέσεις μέ τήν ΕΟΚ". (Ἀ. Παπανδρέου στό ἴδιο κείμενο). Τό ΠΑΣΟΚ πιστεύει στή περίπτωση τῆς Ἑλλάδας ὅτι πρέπει νά διαμορφωθεῖ μιά εἰδική σχέση μέ τήν ΕΟΚ, πού θά τῆς ἐπιτρέψει βαθμιαία νά μειώσε τή σημερινή ἐξάρτησή της καί ν' ἀκολουθήσει "τόν δρόμο ἰσομεροῦς καί αὐτοκεντρωμένης ἀνάπτυξης". Ἡ εἰδική σχέση μέ τήν ΕΟΚ θά πρέπει νά ἐξασφαλίζει στήν Ἑλλάδα



τόν έλεγχο τοῦ έξωτερικοῦ έμπορίου της καί τῆς κίνησης κεφαλαίων ὥστε νά καθίσταται δυνατός ὁ έθνικός προγραμματισμός. 'Εάν ἡ 'Ελλάδα καί οἱ ὑπόλοιπες εὐρωπαϊκές μεσογειακές χῶρες ἀκολουθοῦσαν τή πορεία αὐτή θά μπορούσαν νά ενώσουν τίς δυνάμεις τους γιά ν'ἀντιμετωπίσουν ἀπό κοινοῦ προβλήματα ὅπως αὐτά πού βάζει "τῇ δράση τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν πού στηρίζουν τήν κυριαρχία τοῦ δυτικοῦ μονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ" καί "νά συντονίσουν τά προγράμματα τῶν επενδύσεών τους καί τήν ἐμπορευματική πολιτική τους πρός τό συμφέρον τῆς μεσογειακῆς περιοχῆς".

'Η ένταξη τῆς 'Ελλάδας στήν ΕΟΚ καί ἡ πιθανή ένταξη τῆς 'Ισπανίας καί τῆς Πορτογαλίας δέν ματαιώνουν τελείως τήν προοπτική πού εἶχε διαγράψει τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. 'Απαιτεῖται μιά νέα τακτική γιά τήν πραγματοποίησή της. Τά προοδευτικά κόμματα τῶν μεσογειακῶν χωρῶν στό μέτρο πού μποροῦν νά ἐπηρεάζουν τήν εξέλιξη θά μπορούσαν νά δράσουν σάν παράγοντες ἀνάσχεσης τῆς ~~παλιᾶς~~ ἐκμετάλλευσης τῆς μεσογειακῆς λεκάνης πού ἀκολουθεῖ ἡ ΕΟΚ, νά συντείνουν στή στενότερη συνεργασία τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου μέ στόχο νά ἀλληλοβοηθοῦν στή μείωση τῆς ἐξάρτησης καί τήν αὐτοκεντρική ἀνάπτυξη τῶν αἰκονομιῶν τους. Τά προοδευτικά κόμματα τῆς Μεσογείου θά μπορούσαν νά συντείνουν στά πλαίσια τῆς προοπτικῆς αὐτῆς στήν ~~πρ~~προώθηση τῶν διακρατικῶν μορφῶν συνεργασίας σέ ὅσο τό δυνατόν περισσότερους τομεῖς σχέσεων, στήν ἱδρυση κοινῶν ἐπιχειρήσεων, κοινῶν ὀργανισμῶν ἐρεύνης, κοινῶν ὀργανισμῶν χρηματοδότησης. Θά ἔπρεπε ἐπίσης νά ἐπιδιώξουν τή διαμόρφωση κοινῆς πολιτικῆς γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῆς Μεσογείου καί ἰδιαίτερα τή δημιουργία ἐνός "συστήματος γιά περιφερειακή ἀσφάλεια κάτω ἀπό τόν ἄμεσο ἔλεγχο τῶν παρακτίων κρατῶν τῆς Μεσογείου μέ σκοπό τήν ἐξάλειψη τῆς παρουσίας καί τῆς επέμβασης τῶν ὑπερδυνάμεων σ'αὐτή τήν περιοχή. Οἱ γενικοί αὐτοί στόχοι ἔχουν διαγραφεῖ στήν ἀπόφαση τῆς Συνδιάσκεψης τῆς Μάλτας τοῦ 1977. Τά προοδευτικά κόμματα πρέπει νά μελετήσουν τήν ὑλοποίησή τους. 'Η ὑλοποίησή τους θ' ἀποτελέσει ἕνα βῆμα γιά ἕνα γενικό εὐρωπαϊκό μετασχηματισμό, ἕνα βῆμα γιά τή μετατροπή τῆς σημερινῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας σ' ἕνα νέο σχῆμα, πιά πλατύ καί μέ διαφορετικό περιεχόμενο, σέ μιά 'Ομόσπονδη Σοσιαλιστική Εὐρώπη.